

S. H.

G. P.

A. G. in

U. Z.

Datum oddaje: 6. 11. 2012

Prvi pisni izdelek: raziskovalna naloga
(Pisni izdelek pri predmetu Časopisni praktikum)

Izgredi na nogometnih tekmah

LOČITI ZRNO OD PLEVELA IN NAVIJAČA OD HULIGANOV

Kje je ločnica med pooblastili in nasiljem?

Ljubljana – Na sobotni nogometni tekmi med NK Olimpija in NK Maribor je na tribunah Ljudskega vrta prišlo do razgretega obračuna med policisti in navijači iz prestolnice. Policija je morala za umiritev razburjene množice uporabiti tudi prisilna sredstva. Kar nekaj navijačev in navijačic ter policistov je bilo med tem poškodovanih. Tekma je za seboj pustila mnogo vprašanj tako o pooblastilih policistov kot tudi o svobodi navijačev.

Na sobotni tekmi med NK Olimpija in NK Maribor, ki se je odvijala v štajerski prestolnici, je na tribunah prišlo do incidentov, ki so privedli do odstranitve gostujočih navijačev. Med polčasom se je navijač domače navijaške skupine Viole prebil do igrišča ter na tribuno Green Dragonsov vrgel gorečo baklo. S severne tribune Ljudskega vrta je nato začelo »grmeti«, gostujoči navijači so se na njegovo dejanje burno odzvali s trganjem stolov in metanjem pirotehničnih sredstev. Kmalu so na tribuno vstopili policisti in pričeli s praznjenjem tribune. Na posnetku, ki ga je na svojem spletnem portalu objavila RTV, je možno videti, da je večina navijačev nakazala svoj mirni umik z dvignjenimi rokami, kljub temu pa so policisti še naprej videli potrebo po uporabi solzivca in pendrekov. Po tekmi je bil rezultat potisnjen v ozadje, že tradicionalno odprle so se polemike o ravnanju navijačev, za spremembo pa tokrat tudi o brutalnosti policije. Razprava o t.i. Zakonu o navijačih pa je v javnosti zopet dobila krila. Zakon sam sicer nima dovolj širše podpore med poslanci, bodo pa njegova določila vsebovana v zakonu o nalogah in pooblastilih policije, ki pa bo skoraj zagotovo sprejet

Zarota?

Po mnenju ljubljanskega navijača M.D., ki ima za sabo že desetletje navijaškega udejstvovanja in je bil prisoten tudi na dotičnem derbiju, bi bila lahko želja določenih poslanskih skupin po sprejetju določil iz Zakona o navijačih vzrok za tokratne neljube dogodke. "Na zadnjih treh gostovanjih v Mariboru se je že drugič zgodilo, da je uspel domači navijač priteči z lastne tribune in med nas vreči bakljo. Kdorkoli je bil na teh gostovanjih ve, da je preskok ograje, linije varnostnikov in pomožne linije policistov skoraj nemogoč in ne bi se mogel zgoditi brez usklajenega delovanja z varnostnimi silami." Vročekrven odziv navijačev je po njegovem mnenju pričakovan, mediji bodo opravili svoj del predstavljanja navijačev kot "primitivnih vandalov" in zdravorazumski odziv je zahteva po striktnější zakonski ureditvi.

Eden izmed najbolj gorečih zagovornikov sprejema zakona je nekdanji košarkar in trenutni poslanec Pozitivne Slovenije Peter Vilfan. V javnosti je Vilfan že večkrat povedal, da bi novi zakon neljube izgrede preprečil, saj tisti navijači, ki bi povzročali škodo in ogrožali varnost drugih udeležencev tekme, dobili prepoved vstopa na tekme do dveh let. Z zakonom se seveda ne strinjajo navijači, ki so že pred dvema sezonama lansirali vseslovensko navijaško akcijo Proti zakonu o navijačih znotraj katere naj bi skupine s transparentom na vsaki tekmi izražale nestrinjanje z zakonodajo, ki med drugim daje policiji pooblastila, da prepreči organizirano potovanje navijačev.

Zakon o ali proti navijačem?

Nogometni veljaki s predsednikom zveze Aleksandrom Čeferinom na čelu so skoraj enotno na strani sprejetja. Po njihovem mnenju naj bi zakon na tribune pripeljal družine, ki jih je trenutno strah obiska zaradi nasilnega vedenja navijaških skupin. Naš sogovornik M.D. zavrača tovrstno miselnost in se opira na izkušnje iz preteklosti: "Rekel bi, da je ravno nasprotno- navijači pritegnejo obiskovalce, mnogi imajo radi derbije, ker se s prisotnostjo navijačev ustvari redko videno vzdušje. Ljudje ne hodijo na tekme slovenskih klubov zaradi nizke kvalitete – poglejte primer zlatega obdobja NK Domžal, ki nima navijaške skupine. Kljub dvakratnemu naslovu prvakov in za slovenske razmere atomskemu nogometu je bil obisk na njihovih tekmah identično nizek kot zadnja leta, ko so na sredini lestvice. Še večji problem je v zasičenosti s TV prenosi vrhunskih lig."

Vzoren primer zagovornikov posebne zakonske ureditve na področju nasilja povezanega s športom naj bi bila Anglija, ki je z velikimi pravnimi sankcijami uspela močno zaježiti izgrede na stadionih. Primeri dostopnih posnetkov angleške policije pa kažejo, da so medsebojni navijaški obračuni še kako pogosti. "Vse kar je zakonodaja v Angliji postorila, je to, da so se pretepi preselili s stadionov na ulice," pravi naš sogovornik in dodaja, da "je prireditev lahko še tako poostreno varovana, to vseeno ne more preprečiti spopada na drugem koncu mesta". Občutek blagostanja in športnega vzdušja naj bi bila le posledici prezentacije v medijih. V zadnjem desetletju pri nas ni moč zaznati medsebojnega obračuna med organiziranimi navijači na samih stadionih. To je posledica številčne šibkosti skupin in primernega varovanja na tekmah, ki so označene kot rizične, tudi ta oznaka pa je trenutno aktivna zgolj ob tekmah med Mariborom in Olimpijo. Naš sogovornik se zato sprašuje o smotrnosti nekaterih ključnih delov nove zakonodaje: "Zakaj zakon rešuje probleme, ki ne obstajajo? Na podlagi kakšnih objektivnih razlogov se bodo policisti lahko odločili za preprečitev potovanja skupine? Takšna pooblastila imajo velik potencial za zlorabo in ne pomenijo vračanja, ampak še bolj angažirano odvrčanje ljudi stran od tribun." S temi dejstvi smo poizkušali soočiti tako Ministrstvo za notranje zadeve kot Nogometno zvezo Slovenije, a njihovega sodelovanja nismo dobili.

Huligani pri nas obstajajo samo v časopisu

Naš sogovornik trdi, da je navijaško gibanje pri nas tako majhno in neškodljivo, da ne potrebuje dodatne zakonske ureditve. "Huligani pri nas ne obstajajo, so umetno ustvarjeni po vsakem derbiju s poročanjem časopisov in televizije. Kdor ima nasprotno mnenje naj celo sezono hodi na nogometne tekme in naj si beleži število incidentov," zaključuje M.D. Ko bo torej v veljavo stopil novi zakon, bo kot vedno ključno njegovo izvajanje v praksi. Tudi posredovanje na zadnjem derbiju v Mariboru je teoretično možno opravičevati s sklicevanjem na to, da je bil odziv v okviru Zakona o nalogah in pooblastilih policije, toda kje je mejna točka in iluzorno bi bilo pričakovati, da se bodo stadioni po sprejemu čez noč napolnili, ker odsotnost "slabih" navijačev iz slovenskih izkušenj v realnosti ne prinaša boljšega obiska, ampak le še bolj turobno opazovanje podpovprečne nogometne igre.

Andrej Gramc, Sandra Hanžič, Gregor Palovšnik in Urška Zavašnik